

Forslag

til

Lov om ændring i lov om menighedsråd.

Fremsat den 3. oktober 1956 af *kirkeministeren*.

§ 1.

I lov nr. 280 af 30. juni 1922, jfr. lovbekendtgørelse nr. 208 af 13. juni 1955, foretages følgende ændringer:

1) I § 2, stk. 3, slettes i slutningen af stykket, „jfr. § 36, stk. 2“ og der sættes punktum efter „præstekaldelse“.

2) I slutningen af § 16 ændres „§35“ til „§ 39“.

3) § 34, stk. 1, der træder i stedet for lovens § 34, stk. 1 og stk. 1a, affattes således:

„Menighedsrådene medvirker efter de nedenfor anførte regler ved besættelsen af alle præsteembeder med undtagelse af sognepræsteembederne ved Bremerholms og Garnisons kirker, Christiansborg Slotskirke og Citadellet Frederikshavns kirke alle i København såvel som de sognepræsteembeder, med hvilke der er forbundet embede som stiftsprovst.“

4) § 34, stk. 1b, udgår og indsættes i stedet som ny § 35 med følgende ændringer:

I første punktum ændres ordene „i medfør af det foran under a anførte“ til „i medfør af det foran i § 34, stk. 1 anførte“ og „tre af ansøgerne til embedet“ ændres til: „seks af ansøgerne til embedet“, hvorhos på tilsvarende måde „tre ansøgere“ rettes til: „seks ansøgere“ i andet og tredje punktum. Endvidere affattes sidste punktum således:

„Der bortses i foranstående såvel som i det nedenfor i §§ 36—38 anførte fra de særlige embeder til betjening af tyske mindretal i de sønderjydske landsdele.“

5) Som nye §§ 36, 37 og 38 indføjes:

Ny § 36.

„Ved besættelsen af hvert femte embede som sognepræst eller som residerende kapel-

lan, der bliver ledigt efter nærværende lovs ikrafttræden, bortset fra embeder ved kirker, hvortil der er knyttet præsteembeder, som besættes uden menighedsrådets medvirken eller besættes efter de i § 35 angivne regler, skal alene sådanne ansøgere, som kan henføres til en af nedennævnte grupper, anses som kvalificerede til beskikkelse:

1) Ansøgere der er fyldt 50 år inden ansøgningsfristens udløb.

2) Præster i folkekirken, herunder valgmenighedspræster, som har beklædt deres seneste embede i mere end 15 år.

3) Teologiske kandidater og præster der i mindst 9 år i sammenhæng har udøvet en fri kirkelig virksomhed, som i medfør af lov nr. 418 af 12. juli 1946 om folkekirkenes lønningsvæsen § 15, stk. 4, i tilfælde af overgang til fast embede i folkekirken kan regnes dem helt eller delvis til gode ved beregningen af tjenestealder med hensyn til alderstillæg.

4) Ansøgere der senest har beklædt stilling som præst på Grønland eller Færøerne i mere end 7 år.

5) Ansøgere der i et tilsvarende tidsrum har været præst for danske evangelisk-lutherske menigheder i udlandet.

6) Teologiske kandidater der er ordineret i den danske folkekirke og derefter i et tidsrum som angivet under 4 har fungeret som udsendt missionær i et dansk missions-selskabs tjeneste.

I de under 3, 5 og 6 anførte tilfælde er det en betingelse, at de pågældende ansøgere ikke senere har beklædt fast præsteembede i folkekirken. Sammenlægning af forskellige tjeneste af den under 4—6 omhandlede art kan tages i betragtning, såfremt den sammenlagte tjenestetid udgør mindst 7 år.”

Ny § 37.

„Indtræder embedsledighed — i hvilken henseende der ved ledighed på grund af præstens afsked må regnes med den dag, da afskeden er trådt i kraft — i flere embeder på samme dag, og der i den anledning opstår tvivl om, for hvilket af de pågældende embeder reglerne i § 36 skal bringes til anvendelse, træffer kirkeministeren afgørelse herom, ligesom også i andre tilfælde, hvor der måtte opstå tvivl om enkelheder vedrørende gennemførelsen af de heromhandlede bestemmelser.

Dersom et embede, efter allerede een gang at have været besat under anvendelse af reglerne i § 36, påny skulle stå for tur til besættelse efter disse regler, overspringes dette embede, jfr. § 38, hvorimod de pågældende bestemmelser anvendes ved besættelsen af det nærmest derefter ledigtblivende embede, og reglerne i § 36 anvendes da næste gang ved besættelsen af det femte herefter ledigtblivende embede. På tilsvarende måde forholdes, dersom et embede ved en kirke, hvortil der er knyttet mere end eet præsteembede, skulle stå for tur til besættelse under anvendelse af reglerne i § 36 på et tidspunkt, da et andet embede ved samme kirke er beklædt af en præst, som er beskikket under anvendelse af samme bestemmelse.

Ved nyoprettelse af præsteembeder bortses fra den første embedsbesættelse, hvad enten besættelsen af embedet sker i umiddelbar forbindelse med oprettelsen eller først senere.“

Ny § 38.

„Når et embede een gang er besat under anvendelse af reglerne i § 36, gælder den i denne bestemmelse angivne begrænsning af ansøgerne ikke de følgende 4 gange embedet bliver ledigt, medens embedets be-

sættelse ved den femte ledighed påny sker under anvendelse af den fornævnte bestemmelse, og embedet vil herefter stedse være at besætte under anvendelse af de særlige regler i § 36, hver femte gang det bliver ledigt, men de andre gange uden den i denne bestemmelse foreskrevne begrænsning af ansøgerne.

Så snart det er fastslået, at et embede skal besættes under anvendelse af reglerne i § 36, vil der snarest fra ministeriet være at tilstille vedkommende menighedsråd meddelelse herom.“

6) Lovens hidtidige § 35 bliver § 39, og og ny § 39, 1. punktum affattes således:

„Når et embede, ved hvis besættelse menighedsrådet har ret til at medvirke, er blevet ledigt, sender ministeriet, såfremt besættelsen ikke skal ske efter reglerne i § 35, snarest muligt efter ansøgningsfristens udløb alle de indkomne ansøgninger til vedkommende biskop.“

7) Lovens hidtidige §§ 36, 37, 38 og 39 bliver henholdsvis § 40, § 41, § 42 og § 43, og i ny § 42, stk. 1, ændres i første linie „foranstående bestemmelse“ til: „bestemmelserne i §§ 39 — 41“.

8) Lovens hidtidige §§ 40, 41, 42 og 43 bliver henholdsvis § 44, § 45, § 46 og § 47.

9) Lovens hidtidige §§ 44 og 45 bliver henholdsvis § 48 og § 49.

§ 2.

Kirkeministeren bemyndiges til at lade lov om menighedsråd optrykke med de i nærværende lov og tidligere love indeholdte ændringer.

§ 3.

Denne lov træder i kraft den 1. juli 1957.

Loven underkastes revision senest 5 år efter dens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget.

I de senere år har det ofte og med stigende styrke været fremhævet, at der med anvendelsen af de gældende regler om besættelse af faste præsteembeder ikke er tilstrækkelig mulighed for at skaffe præster i embeder på Færøerne og Grønland, udsendte, sømandspræster og præster under „Dansk Kirke i Udlandet“ m. fl. befordring til embeder

her i landet. Vanskeligheden ved at opnå befordring gælder imidlertid også i et vist omfang præster, der har tjeneste her, uden at det kan tilskrives de pågældendes eget forhold i tjenesten, og særlig synes det vanskeligt for ældre præster at opnå forflyttelse, selv om de i deres hidtidige gerning har vist sig velegnede til præsteembede.

Der er tidligere med henblik på at forbedre forflyttelsesmulighederne for nævnte grupper af præster ved lov nr. 112 af 31. marts 1953 gennemført en ændring af menighedsrådsloven, hvorefter rådernes adgang til at medvirke ved besættelsen af et af præsteembederne ved de kirker, hvortil der er knyttet mere end to faste præsteembeder, begrænses på nærmere fastsat måde, jfr. lovens § 34, stk. 1b. Yderligere ændringer med samme formål for øje har senere været drøftet i forbindelse med andre ændringer af menighedsrådsloven, og i folketings-samlingen 1955—56 blev der herefter af kirkeministerens fremsat et lovforslag for at afbøde de foran omtalte uheldige forhold. Dette forslag blev ikke gennemført, idet lovforslaget ved folketings-samlingens afslutning ikke var færdigbehandlet, og således bortfaldt.

Det nu foreliggende forslag er udarbejdet på grundlag af de forhandlinger, der har fundet sted i det til behandling af det lige nævnte lovforslag nedsatte folketingsudvalg, og svarer med enkelte rent formelle ændringer til det tidligere fremsatte forslag med ændringer, som under udvalgsbehandlingen slutteligt blev foreslået af kirkeministeren.

Ved disse ændringer er der taget hensyn til, at der ved tidligere drøftelser er fremsat betænkelighed ved at begrænse menighedsrådenes indstillingsret og i et vist omfang overlade det til ministeren at udpege de ansøgere, som skulle komme i betragtning, idet man nu foreslår at opnå det tilsigtede formål ikke ved ministeriets indgriben, men alene ved at begrænse ansøgerne netop til de grupper af præster, der skulle hjælpes til bedre forflyttelsesmuligheder. Til gengæld er det foreslået, at undtagelsesreglerne skal bringes i anvendelse ved hver femte embeds-leddighed i stedet for hver tiende gang, således som det tidligere har været foreslået.

Begrænsningen i menighedsrådenes indstillingsret, der siden 1953 i henhold til lovens § 34, stk. 1 b har været gældende for visse embeder ved kirker med 3 eller flere faste præsteembeder, jfr. det foran anførte, er samtidig lempet noget, idet det er foreslået, at der gives menighedsrådet valg mellem 6 i stedet for 3 ansøgere.

Ad § 1, nr. 1, 2, og 3.

De foreslåede ændringer er af formel art.

Ad § 1, nr. 4.

Der henvises til det i indledningens slutning anførte.

Ad § 1, nr. 5.

Der henvises til indledningsbemærkningerne, idet tilføjes, at man, ligesom det var tilfældet i det i samlingen 1955—56 fremsatte lovforslag, har foreslået, at de nye bestemmelser ikke skal gælde for embeder ved kirker, hvortil der er knyttet præsteembeder, som besættes uden menighedsrådets medvirken, eller hvor rådets medvirken i forvejen er begrænset. Det er ligeledes skønnet rigtigt i den nye § 37 at foreslå optaget en bestemmelse, der tilsigter at undgå, at reglerne i §§ 36 og 38 kommer til anvendelse på flere præster ved samme kirke.

Det er endvidere, ligesom i det tidligere lovforslag, foreslået helt at bortse fra den første besættelse af et embede ved dettes oprettelse, idet embedet ved denne lejlighed ifølge lovens § 34, stk. 2, ofte vil blive besat uden menighedsrådets medvirken.

Ad § 1, nr. 6, 7, 8 og 9.

De foreslåede ændringer er af formel art.